

Прихильність харківських студентів до західних ідей виявлялася і в зовнішніх ознаках. Так, студенти брали уроки танців, що обходилися їм приблизно по 1 р. за урок. В основному вони розучували західноєвропейські танці, і, зокрема, французьку кадриль. Крім того, ознаки прихильності до західних традицій виявлялися і в студентській моді – зокрема, до 1826 р. деякі студенти носили довгі, широкі, без рукавів плащі, одну полу яких закидали на плече, на зразок римських тог. При цьому університетська молодь сліпо копіювала іноземних професорів та не замислювалася про те, що такі плащі були ознакою приналежності до масонів.

Як бачимо, коло можливостей харківських студентів для сприйняття західних традицій університетського життя було досить широким. Причому таке сприйняття могло бути як прямим (закордонні стажування студентів, знайомство з іноземною літературою), так і опосередкованим, коли університетська молодь знайомилася з західними ідеями та традиціями через посередництво професорів (як іноземних, так і харківських), а також через публіцистику.

Сприйняття західних університетських традицій харківськими студентами призводило до їх практичного втілення, що виявлялося у виборчих правилах студентських організацій, запозиченні ними форм роботи закордонних об'єднань цього типу, поведінці університетської молоді та її звичках. Тим часом на формування студентських традицій в Харківському університеті впливали й інші чинники, до яких, зокрема, належали державна політика в області університетської освіти, місцеві умови тощо.

Використані джерела

1. Багалій Д. І. Вибрані праці. Т. 3. Опыт истории Харьковского университета (по неизданным материалам). Ч. 1 (1805 – 1815 гг.). Харків, 2005. 998 с.
2. Багалій Д. І. Вибрані праці. Т. 4. Опыт истории Харьковского университета (по неизданным материалам). Ч. 2 (1815 – 1835 гг.). Харків, 2005. 1004 с.
3. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи. Київ, 2003. 316 с.
4. Харківський університет XIX – початку XX століття у спогадах його професорів та вихованців: у 2 тт. Т. 1 / наук. ред. С. І. Посохов. Харків, 2008. 540 с.
5. Яковенко А. Вплив суспільних чинників на студентську молодь (мотиваційний аспект) // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2000. № 1. С. 82–88.

Гриненко Світлана Миколаївна

СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ГІТАРНОГО МИСТЕЦТВА ТА ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГІТАРНОЇ ШКОЛИ

Мистецтво гри на гітарі є сферою музичного виконавства, що має не надто тривалу історію. Якщо не враховувати попередні форми музикування на інструментах струнно-щипкової групи (лютня, віуела та ін.),

то виявляється, що більш сучасного вигляду гітара здобула лише в ХІХ ст. До цього доклали зусилля різні майстри (Франціско Таррега та Антоніо Торрес Гурадо), проте чи не найважливішим в утвердженні нової конструкції інструменту мали такі виконавці, як Андрес Сеговія та Еміліо Пухоль. Адже окрім створення та модифікації інструменту необхідне його використання, яке буде на практичному рівні доводити його технічну досконалість та широкі можливості виконавського потенціалу.

Ті новації, які були здійснені в ХІХ ст., вплинули на сучасне застосування інструменту. З цього часу і можна починати відлік, окреслюючи ті тенденції, що вплинули на мистецтво сьогодення. Важливою ознакою є те, що гітара стає інструментом, для якого писали твори не лише аргентинські та латиноамериканські композитори ХХ ст., а й провідні західні новатори, фундатори авангардних течій в музиці. Так чимало творів, де виникають неоднозначні інтерпретації гітари, формуються у таких композиторів, як А. Шонберг, П. Хіндеміт, І. Стравінський, П. Булез. Якщо звернутись до світових тенденцій, наявних у композиторській практиці, то серед творів, які пишуться для гітарного виконавства, можна відзначити зростаючу роль опусів, призначених для сольного виконання. Це передусім твори, які мають екстраординарний характер, вони передбачають наявність технічно високої виконавської планки, серйозні вимоги до художнього втілення та масштабні плани їх інтерпретування. Так доволі гарним прикладом формування нового рівня гітарного репертуару принципово іншого ґатунку виступає «Ноктюрнал» («Nocturnal after John Dowland», op. 70) Бенджаміна Бріттена. Варто наголосити на тому, що Бріттен, як і деякі інші композитори ХХ ст., звертаються до музики попередніх століть, відшуковуючи в ній джерело для натхнення, можливість синтезувати здобутки минулого та сьогодення. Цей твір встановлює принципово новий рівень гітарного репертуару.

Особливості формування української виконавської школи гри на гітарі були безпосередньо пов'язані з тими тенденціями, які були в західноєвропейському просторі. В українській освітній системі класи гри на гітарі можна віднайти в Харківській та Львівській консерваторіях, починаючи з 50-х років ХХ ст. В Україні є заклади, що здійснюють підготовку фахівців, також є ряд солістів-гітаристів та колективів, до складу яких входять гітаристи, однак на даний момент замало творів, написаних для гітаристів. Разом з тим відкриваються й інші перспективи розвитку гітарного мистецтва, які полягають у взаємодії зі сферою неакадемічної музичної культури. Розвиток академічної галузі в сфері гітарного виконавства у зарубіжному просторі здійснювався шляхом синтезу з певними здобутками естрадного та джазового виконавства. Подібний діалог у рамках

творчо-виконавської діяльності сучасних гітаристів є таким, що уможливить їх універсальність та професійну затребуваність.

Однією з провідних тенденцій сучасного гітарного виконавства є написання творів, які вимагають принципово іншого рівня осмислення художнього образу. Композитори, які обирають даний інструмент, особливо гітару соло, створюють умови для прояву високої технічної досконалості виконавця, яка буде поєднуватися з умінням розкривати глибинний задум, закладений у творі. Інтерес з боку представників авангардного напрямку в академічній музиці до гітари, який спостерігається в західноєвропейському просторі, в сучасній українській композиторській на даний момент представлений недостатньо, але може бути перспективним. Іншим аспектом становлення гітарного виконавства в умовах сьогодення є взаємодія сфер академічної, естрадної та фольклорної музики, що відповідає вимогам універсалізації музикантів-практиків.

Дубрівна Антоніна Петрівна

Дубрівний Петро Ігорович

ОСОБИСТІТЬ МИТЦЯ У МІЖКУЛЬТУРНОМУ ДІАЛОЗІ:

ПРОЕКТ «АРАГОН. КАРЛОС ГАРСІА ЛАОС»

Актуальною проблемою останніх десятиліть в Україні є розширення міжкультурної взаємодії, налагодження обміну духовними й матеріальними цінностями з країнами Європи та світу. Аналізуючи стан культури, зазначимо існуючу тенденцію універсалізації в контексті сучасної парадигми розвитку соціуму. Це призводить до того, що особистість опиняється причетною до низки культур, що примножує практичні проблеми, пов'язані з ідентифікацією в межах міжкультурної взаємодії.

Однак перспективним шляхом у розвитку сучасного суспільства та його суб'єктів в епоху глобальної інтеграції виступає багатовекторність культурної самоідентифікації. Задачу збереження автентичності можливо вирішувати за допомогою діалогічності у стосунках між різними культурами, стимулюючи їх постійну взаємодію, де особистість митця набуває певної значимості.

З 5 по 7 жовтня 2018 р. в м. Умань відбувся новий проект громадського та культурного діяча Карлоса Гарсія Лаоса. Іспанський митець являється знаною та шанованою фігурою в міжнародному арт-просторі. Його культурно-мистецька діяльність вже давно вийшла за межі його рідної арагонської провінції Іспанії. Мистецькі здобутки скульптора гідно оцінено в Україні та Грузії, де, починаючи з 2013 р., проведена низка успішних мистецьких проектів: «Abstracciones Encontradas», «8 міст»,